AMA Ηλίας Β. Μεσσίνας, ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Elias V. Messinas, *Int'lAssocAIA* ARCHITECT

15 Ιουνίου 2005

Προς κ. ***Μωυσή Κωσταντίνη***
Πρόεδρο Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου (ΚΙΣ)
Βουλής 36 Αθήνα 10557 και

κ. ***Χρήστο Σκουμπόπουλο***
Δήμαρχο Βέροιας
Μητροπόλεως και Αγ. Δημητρίου Βέροια 59100

Θέμα: Η «καταστροφή» της συναγωγής της Βέροιας – ιστορικού διατηρητέου μνημείου του 18ου-19ου αιώνα του ιστορικού κέντρου της πόλης της Βέροιας.

Κοιν.: ***κ. Πέτρο Τατούλη***
Αναπληρωτή Υπουργό Πολιτισμού
Μπουμπουλίνας 20, Αθήνα 106 82

Κοιν. 2-23 βλ. Πίνακα αποδεκτών.

Αξιότιμοι κύριοι,

Κατά την πρόσφατη επίσκεψή μου στη Βέροια, μετά από απουσία πολλών ετών, παρατήρησα την προσπάθεια που έγινε από την πρώην Δημοτική αρχή και συνεχίζεται από τη σημερινή για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Βέροιας.

Όμως διαπίστωσα με έκπληξη την **καταστροφική επέμβαση** του Δήμου στο σημαντικό ιστορικό διατηρητέο κτήριο της **συναγωγής της Βέροιας**, η οποία έγινε **χωρίς εγκεκριμένη μελέτη** και συνεπώς παραβαίνει την ισχύουσα νομοθεσία που προστατεύει το μνημείο.

Όπως είναι γνωστό, με συμφωνία μεταξύ του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος (ΚΙΣ) και του Δήμου Βέροιας, παραχώρησε το ΚΙΣ το εβραϊκό νεκροταφείο της Βέροιας στο Δήμο με προοπτική ο Δήμος, σε αντάλλαγμα, να αναστηλώσει τη συναγωγή.

Στο μεν εβραϊκό νεκροταφείο διαπιστώνεται ότι κανένας σεβασμός δεν υπήρξε προς τους τάφους (εκτός ελαχίστων), δεδομένου ότι **κατασκευάσατε**

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects

στο χώρο του νεκροταφείου, ανοιχτό γήπεδο μπάσκετ. Η πράξη αυτή αντιβαίνει στις θρησκευτικές παραδόσεις και νομίζω θα έπρεπε να επιδειχθεί η πρέπουσα ευαισθησία. Επιπλέον, καταστράφηκαν εκατοντάδες ταφόπλακες με ονόματα μελών της εβραϊκής κοινότητας Βέροιας, χωρίς πρώτα να τις αποτυπώσετε – τουλάχιστον για να μην σβήσει τόσο άδοξα η ιστορία της αρχαίας αυτής κοινότητας – ούτε καν κάνατε τον κόπο να τις φωτογραφίσετε συστηματικά – όπως είναι το καθήκον κάθε σοβαρού φορέα αλλά και του Δήμου (οι Εβραίοι της Βέροιας ήταν δημότες Βέροιας).

Όσον αφορά στη συναγωγή: όπως γνωρίζετε με απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού (ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3365/47565/26.9.96) που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 375Β/1996 (βλ. συνημμένο) η συναγωγή της Βέροιας είναι χαρακτηρισμένη ως **ιστορικό διατηρητέο μνημείο**, που σημαίνει ότι «**οποιαδήποτε επέμβαση επί του κτηρίου αυτού (επισκευές, συντήρηση, προσθήκη, κλπ.) θα πρέπει να έχει εγκριθεί από την 4η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων** στη Θεσσαλονίκη» (έγγραφο 1877/10.10.97 της προϊσταμένης κας. Ε. Καμπούρη προς το Δήμο Βέροιας), όπως προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία του ΥΠΠΟ (Ν1469/50).

Σας θυμίζω τη σημασία του μνημείου αυτού:

Σύμφωνα με το ΦΕΚ 375Β/1996: «το κτήριο της Συναγωγής της Εβραϊκής Κοινότητας Βέροιας, ιδιοκτησίας της Εβραϊκής Κοινότητας Θεσσαλονίκης πρόκειται για αντιπροσωπευτικό δείγμα τυπολογίας με τα χαρακτηριστικά των συναγωγών της Ανατολικής Ευρώπης του 18ου-19ου αιώνα, καθώς και μαρτυρία της παρουσίας της Εβραϊκής Κοινότητας στην πόλη της Βέροιας».

Το σημερινό κτήριο της συναγωγής της Βέροιας **κτίστηκε πριν από το 1850** (και σώζει ίχνη παλαιότερων φάσεων που χρονολογούνται στον 18ο αιώνα). Φαίνεται όμως ότι στη θέση αυτή υπήρχε παλιότερο κτήριο που καταστράφηκε από πυρκαγιές και ξαναχτίστηκε στην ίδια θέση πολλές φορές. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο κτήριο αυτό φυλακίστηκαν οι Εβραίοι της Βέροιας από τους ναζί, προτού οδηγηθούν στα τραίνα για τα κρεματόρια το Μάιο του 1943.

Αρχιτεκτονικά, το κτήριο αυτό αποτελεί το μοναδικό εναπομείναν παράδειγμα «οθωμανικού» τύπου συναγωγής (τετράπυλο), ενώ αποτελεί το **τελευταίο και παλαιότερο παράδειγμα συναγωγής στη Βόρεια Ελλάδα** (εκτός Θεσσαλονίκης). Ο λόγος είναι ότι το ΚΙΣ εν γνώσει του ή με ενέργειές του συνέβαλε στην κατάρρευση ή κατεδάφιση σημαντικών συναγωγών: Ξάνθης (1926-1995) (**χαρακτηρισμός** ΦΕΚ162Β/1983 και **αποχαρακτηρισμός** ΦΕΚ978Β/1991), Κομοτηνής (18ος αιώνας-1994) και Διδυμοτείχου (1924-1984).

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects

Μεταξύ του 1995 και 1998 σε συνεργασία με τον πρώην δήμαρχο κ. Ν. Βαφείδη, με δική μου πρωτοβουλία, υπήρξε χρηματοδότηση (σε δύο φάσεις) του Ιδρύματος J. Paul Getty προς τη Δημοτική Επιχείρηση Τεχνικών Έργων Δήμου Βέροιας (ΔΕΤΕΒ) «Ήφαιστος». Τότε συστήθηκε αρχιτεκτονική ομάδα ειδικών στις αναστηλώσεις, ειδικά για το ιστορικό αυτό κτήριο, η οποία περιελάμβανε τους Π. & Μ. Κουφοπούλου, αρχιτέκτονες, Π. Παναγιωτόπουλο, πολιτικό μηχανικό, Ιω. Δογάνη, Αμ. Γαλανού συντηρήτριες, Α. Γιουρούση οικονομοτεχνικό και Σωκράτη Μαυρομμάτη, φωτογράφο. Της ομάδας αυτής ήμουν επικεφαλής συντονιστής. Η ομάδα μας εκπόνησε λεπτομερή αποτύπωση της τότε υφιστάμενης κατάστασης και στη συνέχεια μελέτη συντήρησης και αποκατάστασης της συναγωγής (καταχωρημένες στην Getty Conservation Institute Library).

Όμως το 1997 πριν ολοκληρωθεί και εγκριθεί η μελέτη της ομάδας μας, η ΔΕΤΕΒ «Ήφαιστος» προχώρησε μονομερώς σε εκτεταμένες στερεωτικές και οικοδομικές εργασίες, αρχιτεκτονικής και στατικής φύσης, στις εξωτερικές όψεις της συναγωγής, με δικούς της επιβλέποντες μηχανικούς και συνεργεία, χωρίς να λάβει υπόψιν τις εκπονούμενες μελέτες και χωρίς την απαιτούμενη άδεια της αρμόδιας 4ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων στη Θεσσαλονίκη.

Στο έγγραφό (1877/10.10.97) της η κα. Καμπούρη προϊσταμένη της 4ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων προς το Δήμο Βέροιας αναφέρει «Σύμφωνα με πληροφορίες που είχαμε η μελέτη αποκατάστασης του αξιόλογου αυτού μνημείου σύντομα ολοκληρώνεται. Το γεγονός αυτό δικαιολογεί ίσως και **τις προβληματικές επεμβάσεις συντήρησης που έχουν ήδη εκτελεσθεί εφ'όσον έχουν γίνει χωρίς μελέτη**» και ζητάει από το Δήμο Βέροιας «παρακαλούμε για την αποστολή για έγκριση της μελέτης αποκατάστασης του κτηρίου της Συναγωγής, **ώστε στη συνέχεια να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις των τελευταίων επεμβάσεων συντήρησης**».

Η παραπάνω αυθαίρετη επέμβαση στο κτήριο είχε καταστροφικό αποτέλεσμα για την ιστορία του μνημείου: (α) ίχνη των προγενέστερων φάσεων καθαιρέθηκαν (β) νέα στοιχεία ξένα προς το κτήριο όπως μια νεοπαραδοσιακή κρήνη και νέο στέγαστρο κατασκευάστηκαν στην πρόσοψη του κτηρίου (γ) επίσης αλλοιώθηκαν ορισμένα τμήματα στο εσωτερικό όπως ανακατασκευή του γυναικωνίτη, καταστροφή των νότιων στασιδίων κ.λπ.

Το 1998 η ομάδα μας υπέβαλε την μελέτη στην ΔΕΤΕΒ Ήφαιστος ως όφειλε και τότε μόνον ο Δήμος την απέστειλε – μετά όμως την ολοκλήρωση των επισκευών που πραγματοποίησε - για έγκριση στην 4η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων στη Θεσσαλονίκη (αριθ. Πρωτ. 2345/3.12.1998 και 64/15.1.99). Κατά την αυτοψία της κ. Χ. Ζαρκάδα, και κ. Ν. Χατζητρύφωνος (αριθ. Πρωτ. 64/4.5.1999 – με αποδέκτες του μελετητές, το Δήμο Βέροιας και

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects

την ΔΕΤΕΒ «Ήφαιστος») η 4η Εφορεία έλαβε γνώση των εργασιών του Δήμου που έλαβαν χώρα, αναφέροντας ότι «**η μελετητική ομάδα δεν έλαβε υπόψιν τις επεμβάσεις στο κτήριο της συναγωγής**» καταλήγοντας ότι «**προκύπτει η ανάγκη αναπροσαρμογής της μελέτης**». Με άλλα λόγια, η επέμβαση της ΔΕΤΕΒ «Ήφαιστος» είχε τόσο αλλοιώσει το κτήριο της συναγωγής που διαπίστωσαν ότι η μελέτη μας είχε αποτυπώσει και τεκμηριώσει ένα «διαφορετικό» κτήριο από αυτό που βρήκαν!

Με αποτέλεσμα (α) να μην επιτευχθεί η έγκριση της αρχιτεκτονικής μελέτης και της μελέτης συντήρησης της συναγωγής, καθώς δεν ήταν δυνατόν η ομάδα μας να κάνει την οποιαδήποτε προσαρμογή της μελέτης, αφού δεν είχε επίσημη ανάθεση για να το πράξει – ούτε της έγινε ανάθεση από τη ΔΕΤΕΒ «Ήφαιστος» ή το Δήμο Βέροιας, όπως ζήτησε η 4η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (β) δεν κατέστη δυνατόν να εγκριθεί η στατική μελέτη, διότι λόγω των αυστηρών προδιαγραφών του νέου αντισεισμικού κανονισμού τις οποίες τήρησε, οι προτεινόμενες επεμβάσεις κρίθηκαν από την 4η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων ως «ασυμβίβαστες προς την κατασκευαστική δομή του μνημείου και παράλληλα μη αναστρέψιμες». Παρόλη την προσπάθεια από πλευράς της ομάδας μας να αναθεωρήσουμε τη στατική μελέτη στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας και κανονισμών, δεν βρέθηκε αποδεκτή εναλλακτική λύση και η διαδικασία έγκρισης της στατικής μελέτης δεν προχώρησε.

Έκτοτε <u>καμμία μελέτη αναθεώρησης – αρχιτεκτονική, συντήρησης ή στατική, για την αποκατάσταση της συναγωγής Βέροιας δεν έχει ανατεθεί, ούτε έχει υποβληθεί, ούτε έχει εγκριθεί</u>.

Το 2002, το ΚΙΣ, βασιζόμενο στην παλαιότερη συμφωνία του με το Δήμο, ζήτησε από το Δήμο Βέροιας να ολοκληρώσει την αποκατάσταση της συναγωγής, με σκοπό την διοργάνωση **εγκαινίων** (σημ.: εγκαίνια γίνονται σε ένα κτήριο όταν κατασκευάζεται όχι όταν καταστρέφεται).

Εν συνεχεία, η ΔΕΤΕΒ «Ήφαιστος», για δεύτερη φορά <u>χωρίς εγκεκριμένη μελέτη</u>, προχώρησε σε καταστροφικές επεμβάσεις στο **εσωτερικό** του ιστορικού μνημείου της συναγωγής χωρίς πρωτίστως την επίβλεψη και γνώση της αρμόδιας 4ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων και εξειδικευμένου αρχιτέκτονα. Το αποτέλεσμα, δυστυχώς, ήταν αναμενόμενο. Η επέμβαση αυτή αποτελείωσε και τα τελευταία ίχνη που επέζησαν της αρχικής επέμβασης, υποβιβάζοντας το κτήριο τόσο μορφολογικά όσο και τυπολογικά. Το κτήριο έχασε κάθε στοιχείο που του έδιναν την ταυτότητα και την ιδιαιτερότητά του, έσβησαν όλα εκείνα τα στοιχεία της αρχιτεκτονικής τέχνης του 19ου αιώνα, που έδιναν στο κτήριο την αξία του, με αποτέλεσμα τον ιστορικό και αισθητικό υποβιβασμό του μνημείου αυτού.

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects

Συγκεκριμένα:

1. Καταστρέψατε όλα τα ξύλινα στασίδια περιμετρικά της αίθουσας – με σαφείς αναφορές στην τυπολογία της συναγωγής από την αρχαιότητα - που έφεραν σκαλιστά διακοσμητικά του 19ου αιώνα. Μάλιστα ένα μέρος αντικαταστάθηκε με νέο κακότεχνο πάγκο που δεν σέβεται στο ελάχιστο την τεχνοτροπία και ύφος των προϋπαρχόντων του 19ου αιώνα.
2. Καταστρέψατε τα ίχνη δύο παραθύρων του παλαιότερου γυναικωνίτη στο βόρειο τοίχο (προγενέστερο του 19ου αιώνα), επεμβαίνοντας ανεπανόρθωτα όχι μόνο στη μορφολογία της παλαιότερης αυτής φάσης του κτηρίου, αλλά και στην ιστορική εξέλιξη του κτηρίου.
3. Εξαφανίσατε σχεδόν εξ' ολοκλήρου το χρωματισμό των τοίχων σε μίμηση ορθομαρμάρωσης – μοναδικό δείγμα τεχνικής του 19ου αιώνα.
4. Βάψατε τους εσωτερικούς τοίχους και τα κουφώματα με τον πλέον απαράδεκτο τρόπο, χρησιμοποιώντας χρώματα μπλε και κόκκινα που αλλοιώνουν το εσωτερικό του κτηρίου και του επιβάλλουν μία φυσιογνωμία που είναι εντελώς ξένη προς το ιστορικό αυτό μνημείο.
5. Προσθέσατε στο βόρειο τοίχο μία εξαιρετικά κακόγουστη αναπαράσταση του Ναού του Σολομώντα και στον κεντρικό οκταγωνικό τρούλο επιγραφές με τα ονόματα ιστορικών πόλεων του Ισραήλ, χωρίς να έχουν καμμία άμεση σχέση με το κτήριο. Όχι μόνο η τεχνοτροπία των συγκεκριμένων προσθηκών είναι κακόγουστη αλλά και η ίδια η πράξη και επιλογή των συγκεκριμένων θεμάτων, αποτελούν προσβολή για το ιστορικό διατηρητέο αυτό μνημείο.

Με στόχο να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις των τελευταίων και παλαιοτέρων επεμβάσεων «συντήρησης» της ιστορικής συναγωγής Βέροιας, με σκοπό **την αποκατάσταση της στην αρχική της μορφή** (βλέπε λεπτομερή αποτύπωση και φωτογραφική τεκμηρίωση του κτηρίου από την ομάδα μας) βάσει των κανόνων που διέπουν σήμερα την αποκατάσταση των μνημείων (Διακήρυξη του Άμστερνταμ, Χάρτης της Βενετίας κ.λπ) και βάσει <u>εγκεκριμένης μελέτης αποκατάστασης</u>, θεωρώ ότι οφείλουν να γίνουν τα παρακάτω:

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects

AMA Ηλίας Β. Μεσσίνας, ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Elias V. Messinas, *Int'lAssocAIA* ARCHITECT

1. Να γίνει άμεσα **αυτοψία του κτηρίου** από την αρμόδια υπηρεσία της 4ης Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων και να ετοιμαστεί λεπτομερής έκθεση με τα πορίσματα της σχετικά με την κατάσταση του κτηρίου – σε σύγκριση πάντα με την φωτογραφική τεκμηρίωση του κτηρίου προ των επεμβάσεων.
2. Να αναθέσει ο Δήμος Βέροιας άμεσα την **αναθεώρηση της αρχιτεκτονικής και στατικής μελέτης** σε ειδικούς αναστηλωτές, με στόχο να επανέλθει το κτήριο στην αρχική του μορφή, σύμφωνα με την αρχική του μορφολογία και τυπολογία και σύμφωνα με την ελληνική και διεθνή νομοθεσία που προστατεύουν αυτό το μνημείο– τόσο μορφολογικά όσο και στατικά – βάσει της αποτύπωσης και φωτογραφικής τεκμηρίωσης που κατέθεσε η ομάδα μας στη ΔΕΤΕΒ «'Ηφαιστος», προ των επεμβάσεων.
3. Να τεθεί ολιγομελής **επιβλέπουσα επιτροπή** από εκπροσώπους φορέων που εξειδικεύονται στη συντήρηση μνημείων και να προσληφθούν εξειδικευμένα συνεργεία με την απαιτούμενη πείρα, εμπειρία και γνώση του αντικειμένου ώστε να μην επαναληφθούν τα σφάλματα του παρελθόντος.
4. Να ενημερωθεί το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Βέροιας για το θέμα και να εγκριθούν τα αναγκαία κονδύλια.
5. Να ενημερωθούν οι Εβραίοι της Ελλάδας με τη δημοσίευση της παρούσης αυτούσιας στο ενημερωτικό δελτίο του ΚΙΣ.
6. Να ενημερωθεί ο γράφων και οι αποδέκτες της παρούσης, για τις αποφάσεις και ενέργειες της 4ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων, του Δήμου Βέροιας και του ΚΙΣ για τα παραπάνω.

Θεωρώ υποχρέωση μου να κοινοποιηθεί το θέμα αυτό σε φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού, με στόχο την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση ανθρώπων και φορέων, με σκοπό τον σεβασμό και τη προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας και **για να αποκατασταθεί και να προστατευτεί το ιστορικό μνημείο της συναγωγής Βέροιας από την περαιτέρω καταστροφή**.

Παρακαλώ για τις άμεσες ενέργειές σας.

Με εκτίμηση,

Ηλίας Μεσσίνας *(M. Arch. Γέηλ, Ph.D. ΕΜΠ)*
Αρχιτέκτων-Μηχανικός

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects

AMA Ηλίας Β. Μεσσίνας, ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Elias V. Messinas, *Int'lAssocAIA* ARCHITECT

Συνημ.: Πράξη χαρακτηρισμού της συναγωγής Βέροιας – ΦΕΚ 375Β/1996
Φωτογραφίες της συναγωγής πριν και μετά τις επεμβάσεις.

Κοινοποιήσεις:

2. Γραφείο Νομάρχη κ. Γιάννη Σπάρτση
   Μητροπόλεως 44 Βέροια 59100
3. κα. Ε. Καμπούρη, Προϊσταμένη
   Κα. Χρ. Ζαρκάδα, Υπεύθυνη Αρχιτέκτονας
   κ. Ν. Χατζητρύφωνος, Δρ. Πολιτικός Μηχανικός
   4η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων
   Ηροδότου 17 Θεσσαλονίκη 54634
4. κα. Μίμα Δημούλα-Πετρίδη
   Πρόεδρο ΔΕΤΑ Δήμου Βέροιας
   Μητροπόλεως και Αγ. Δημητρίου Βέροια 59100
5. κα. Μαρία Τσιαμήτρου Καραχατζή
   Πρόεδρο, ΔΕΤΕΒ Ήφαιστος
   Μητροπόλεως 59 Βέροια 59100
6. κ. Ντέιβιντ Σαλτιέλ, Πρόεδρο, Ισρ. Κοινότητα Θεσ/νίκης
   Τσιμισκή 24 Θεσ/νίκη 54624
7. κ. Μίνο Μορδοχάι, Πρόεδρο, Ισρ. Κοινότητα Αθηνών
   Μελιδώνη 8 Αθήνα 10553
8. κ. Γιάννη Αλαβάνο Πρόεδρο ΤΕΕ
   Καραγιώργη Σερβίας 4 Αθήνα 10248
9. Καθηγ. Γιώργος Γεράκης Πρόεδρος Σχολής Αρχιτεκτόνων
   ΕΜΠ Πατησίων 42 Αθήνα 10682

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects

10. κα. Ζανέτ Μπατίνου, διευθύντρια Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος – Βουλής 39 Αθήνα 10558
11. κ. Νίκο Αγριαντώνη, Πρόεδρο Ελλην. Τμήματος του Διεθνούς Συμβ. Μνημείων και Τοποθεσιών – ICOMOS Πειραιώς 73 Αθήνα 10553
12. κ. Αρ. Καλογήρου, Πρόεδρο Συλ. Αρχιτ. Ν. Ημαθίας Τ. Θ. 148 Βέροια 59100
13. κα. Καλ. Θεοχαρίδου, Πρόεδρο & Ι. Στεριώτου, Γραμματέα ΕΠΑΜ - Θερμοπυλών 42 Θεσσαλονίκη 54248
14. κα. Χάρις Καλλιγά, Αρχιτέκτων - Πρόεδρος ΣΑΚ Ελληνική Εταιρεία Προστασίας του Περιβάλλοντος και Πολιτιστικής Κληρονομιάς – Τριπόδων 28 Πλάκα 19558 Αθήνα
15. κα. Πάτρα Θεολογίδου, Πρόεδρο – Επιτροπή Ν. Ημαθίας Ελληνική Εταιρεία Προστασίας του Περιβάλλοντος και Πολιστικής Κληρονομιάς – Παστέρ 1 Βέροια 59100
16. Mr. Edgar M. Bronfman, President – World Jewish Congress P.O.Box 90400 Washington, DC 20090 USA
17. Dr. Samuel Gruber, President, International Survey of Jewish Monuments - 123 Clarke St. Syracuse, NY 13210 USA
18. Mr. Timothy Whalen, Director Getty Conservation Institute 1200 Getty Center Drive / Suite 700, Los Angeles, CA 90049-1685 USA
19. Γραφείο τύπου της Βουλής
20. Ενημερωτικό Δελτίο ΤΕΕ
21. Εφημερίδα Καθημερινή
22. Εφημερίδα Ελευθεροτυπία
23. Εφημερίδα Τα Νέα

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects

1943 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 5 του Ν. 1337/1983 και ισχύει.

γ) του Ν. 1469/50 «περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830».

δ) του Ν. 2039 «περί Κύρωσης της Σύμβασης για την προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης (ΦΕΚ 61/Α/13.4.92).

ε) του Π.Δ. 941/77 «περί Οργανισμού του ΥΠΠΕ».

2. Την Διυπουργική απόφαση ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/11536/10.3.92 «Παράλληλη άσκηση αρμοδιοτήτων από τον Υπουργό Πολιτισμού και τους Προϊσταμένους Υπηρεσιών του ιδίου Υπουργείου (ΦΕΚ 210/τβ/24.3.92).

3. Την ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/49095/30.10.91 (ΦΕΚ 987/β/28.11.91 Υπουργική Απόφαση «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων Υπουργού και δικαιώματος υπογραφής "Με εντολή Υπουργού" στους Γεν. Γραμματείς, Γεν. Δ/ντές και Προϊσταμένους των Δ/νσεων, Τμημάτων και Γραφείων της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠ.ΠΟ.

4. Το Π.Δ. 161/26.4.84 (ΦΕΚ 54/Α/30.4.84) «περί ανακατανομής αρμοδιοτήτων των Υπουργείων ΥΠΠΕ-ΥΧΟΠ».

5. Όλα τα στοιχεία του φακέλου.

6. Την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτ. Μνημείων με αριθμό 9/21.3.96, αποφασίζουμε:

Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1469/50, το κτίριο ιδιοκτησίας Μ. Χάλαρη επί της οδού Απόλλωνος 12, στην Ερμούπολη της Σύρου, διότι πρόκειται για αξιόλογο αρχιτεκτονικό έργο, σημαντικό για την μελέτη της ιστορίας της Αρχιτεκτονικής.

Τόσο η θέση του όσο και η μορφολογική και σγκοπλαστική του διάρθρωση αποτελούν σημαντικά συνθετικά και καθοριστικά στοιχεία για τον ιστορικό πολεοδομικό ιστό της πόλης.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 24 Απριλίου 1996

Με εντολή Υπουργού
Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
ΔΑΝ. ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗΣ

Αριθ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1467/22578 (15)

Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιρίου της Συναγωγής της Εβραϊκής Κοινότητας Βέροιας, ιδ. Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις: α) του Ν. 1558/85 «περί Κυβέρνησης και Κυβερνητικών Οργάνων» που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 137/τα/26.7.85.

β) του άρθρου 52 του Ν. 5351/1932 «Περί Αρχαιοτήτων», όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 και 17 του ΝΔ 216/1943 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 5 του Ν. 1337/1983 και ισχύει.

γ) του Ν. 1469/50 «περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830».

δ) του Ν. 2039 «περί Κύρωσης της Σύμβασης για την προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης (ΦΕΚ 61/Α/13.4.92).

ε) του Π.Δ. 941/77 «περί Οργανισμού του ΥΠΠΕ».

2. Την Διυπουργική απόφαση ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/11536/10.3.92 «Παράλληλη άσκηση αρμοδιοτήτων από τον Υπουργό Πολιτισμού και τους Προϊσταμένους Υπηρεσιών του ιδίου Υπουργείου (ΦΕΚ 210/τβ/24.3.92).

3. Την ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/49095/30.10.91 (ΦΕΚ 987/β/28.11.91 Υπουργική Απόφαση «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων Υπουργού και δικαιώματος υπογραφής "Με εντολή Υπουργού" στους Γεν. Γραμματείς, Γεν. Δ/ντές και Προϊσταμένους των Δ/νσεων, Τμημάτων και Γραφείων της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠ.ΠΟ.

4. Το Π.Δ. 161/26.4.84 (ΦΕΚ 54/Α/30.4.84) «περί ανακατανομής αρμοδιοτήτων των Υπουργείων ΥΠΠΕ-ΥΧΟΠ».

5. Όλα τα στοιχεία του φακέλου.

6. Την ομόφωνη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτ. Μνημείων με αριθμό 9/21.3.96, αποφασίζουμε:

Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο το κτίριο της Συναγωγής της Εβραϊκής Κοινότητας της Βέροιας, ιδιοκτησίας Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης διότι πρόκειται για αντιπροσωπευτικό δείγμα της τυπολογίας με τα χαρακτηριστικά των συναγωγών της Ανατολικής Ευρώπης του 18ου–19ου αιώνα, καθώς και μαρτυρία της παρουσίας της Εβραϊκής Κοινότητας στην πόλη της Βέροιας.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 24 Απριλίου 1996

Με εντολή Υπουργού
Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
ΔΑΝ. ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗΣ

Αριθ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1465/22297 (16)

Χαρακτηρισμός ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων (2) πηγαδιών και (3) αλωνιών στον οικισμό Πτέρης Κοινότητας Αυλώνας Νομού Μεσσηνίας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις: α) του Ν. 1558/85 «περί Κυβέρνησης και Κυβερνητικών Οργάνων» που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 137/τα/26.7.85.

β) του άρθρου 52 του Ν. 5351/1932 «Περί Αρχαιοτήτων», όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 και 17 του ΝΔ 216/1943 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 5 του Ν. 1337/1983 και ισχύει.

γ) του Ν. 1469/50 «περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830».

δ) του Ν. 2039 «περί Κύρωσης της Σύμβασης για την προ-

AMA
Ηλίας Β. Μεσσίνας, ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Elias V. Messinas, *Int'lAssocAIA* ARCHITECT

Φωτογραφίες του εβραϊκού νεκροταφείου Βέροιας πριν και μετά τις επεμβάσεις του Δήμου Βέροιας.

Αριστερά: Το εβραϊκό νεκροταφείο στη Βέροια πριν την καταστροφή του.

Δεξιά: Μία από τις ελάχιστες ταφόπλακες που σώθηκαν – χρονολογείται από το 1870.

Το ανοιχτό γήπεδο μπάσκετ που κατασκεύασασε πρόσφατα ο Δήμος Βέροιας πάνω στο εβραϊκό νεκροταφείο.

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects

AMA Ηλίας Β. Μεσσίνας, ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Elias V. Messinas, *Int'lAssocAIA* ARCHITECT

Φωτογραφίες της συναγωγής Βέροιας πριν και μετά τις επεμβάσεις του Δήμου Βέροιας εντός και εκτός του κτιρίου.

Το εσωτερικό της συναγωγής Βέροιας πριν(αριστερά) και μετά (δεξιά) τις πρόσφατες επεμβάσεις του Δήμου.

Το κτήριο της συναγωγής πριν(αριστερά) και μετά (δεξιά) τις πρόσφατες επεμβάσεις του Δήμου – διακρίνονται το νέο στέγαστρο και η νεοπαραδοσιακή κρήνη.

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
a m a @ y v e l i a . c o m www.yvelia.com / amarchitects

sak

From: Elias Messinas Architect [ama@yvelia.com]
Sent: Πέμπτη, 27 Οκτωβρίου 2005 9:17 μμ
To: 'sak'
Subject: RE: EllinikiEtairia

Αγαπητή κα. Γρατσία,

Σας ευχαριστώ για την επιστολή σας.

Σχετικά με τα θέματα και τις ενέργειες που αναφέρετε θέλω να ευχαριστήσω την Ελληνική Εταιρεία για την συμπαράσταση στις προσπάθειες που κάνουμε.

Συγκεκριμένα, το θέμα της οικίας Σαπόρτα βρίσκεται στο γραφείο του κ. Τατούλη για υπογραφή με όλες τις θετικές εισηγήσεις. Εκτός και αν υπάρξουν «πιέσεις» από κάποιους φορείς που θέλουν να «αξιοποιήσουν» το κτίριο (δηλ. Να το γκρεμίσουν και να το δώσουν αντιπαροχή) δεν θα πρέπει να μην το υπογράψει. Αυτοί οι φορείς είναι η Ισραηλιτική Κοινότητα Αθηνών, η οποία είναι συν-κληρονόμος του κληροδοτήματος Σαπόρτα (η οποία και ευθύνεται για την κατεδάφιση του εργοστασίου Σαπόρτα). Η παρέμβαση της Ελ. Ετ. θα ήταν πολύτιμη για να σωθεί η οικία Σαπόρτα.

Όσον αφορά τη στοά Χιρς, παρακαλώ ενημερώστε το παράρτημα της Θεσσαλονίκης ότι είμαι στη διάθεσή τους αν θέλουν κάποια βοήθεια. Εξάλλου, αν βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη, μπορούν να επικοινωνήσουν απευθείας με αυτούς που αντιτήθενται στην κατεδάφιση και «αξιοποίηση» του κτιρίου. Πάντως, καθώς το θέμα δεν φαίνεται να έχει φτάσει μέχρι τα ΜΜΕ ίσως θα ήταν καλό να ενημερωθεί ο τοπικός τύπος για να υπάρξει και η αναγκαία πίεση προς τη διοίκηση της Ισραηλτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης που θέλει με κάθε τρόπο να «αξιοποιήσει» το ιστορικό αυτό κτίριο (δηλ. Να το κατεδαφίσει).

→ 4ν

Όσον αφορά στη συναγωγή Βέροιας, όπως θα είδατε από την συνημμένη αλληλογραφία (που σας είχα στείλει) μετά την αυτοψία της 4ης Εφορείας ζητείται από το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο (ΚΙΣ) να δώσει πλήρη αναφορά σχετικά με την επισημονική τεκμηρίωση και τους ειδικούς που ανέλαβαν το έργο της εσωτερικής «αναστήλωσης» της συναγωγής. Καθώς το ΚΙΣ φαίνεται να μην απασχολείται με το θέμα εδώ και πολλούς μήνες – καθώς δεν υπήρξε η παραμικρή απάντηση από μέρους τους, αυτό που θα πρότεινα θα ήταν μία επιστολή προς το ΚΙΣ, με αποδέκτες τους ίδιους που έστειλα και εγώ, στην οποία να ζητάτε από το ΚΙΣ το ίδιο που ζητάει και η 4η Εφορεία. Με άλλα λόγια, να ασκηθεί πίεση προς το ΚΙΣ να ανταποκριθεί σε αυτό που του ζητήθηκε και να μην σιωπά χωρίς απάντηση. Αυτή θα ήταν η πρόταση η δική μου. Επιστολή με στόχο την πίεση. Παράλληλα θα ζητήσω και σε άλλους φορείς – αποδέκτες της επιστολής μου – να ενεργήσουν παρόμοια. Πρέπει το θέμα να ολοκληρωθεί, ότι και αν σημαίνει αυτό. Προτείνω λοιπόν πίεση.

4η ΕΝΜ.
μαινοποιήση στο ΚΙΣ

Ευχαριστώ. Είμαι στη διάθεσή σας. Πολλούς χαιρετισμούς στον κ. και την κα. Καρρά.

Φιλικά,

Ηλίας Μεσσίνας

Elias Messinas, *Int'lAssocAIA* ARCHITECT

22970.23702 22970.24527 6944.664242
box 100 aegina 18010 greece ama@yvelia.com

From: sak [mailto:sak@ellinikietairia.gr]
Sent: Thursday, October 27, 2005 7:18 AM
To: ama@yvelia.com
Subject: EllinikiEtairia

Αγαπητέ κύριε Μεσσήνα

31/10/2005

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

ΠΑΝΑΙΓΙΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
για τη Διάσωση της Παλιαχώρας

Εκδήλωση για την αποπεράτωση του καθολικού της Αγίας Κυριακής στην Παλιαχώρα της Αίγινας

Πρόγραμμα

4 μ.μ. Τέλεση Αγιασμού στο καθολικό της Αγίας Κυριακής

5 μ.μ. Χαιρετισμοί – Ομιλίες

- κ.κ. Εφραίμ, Μητροπολίτης Ύδρας, Σπετσών, Αιγίνης, Ερμιονίδος και Τροιζηνίας
- Κώστας Καρράς, Πρόεδρος ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
- Γιώργος Αγουρίδης, Πρόεδρος Ελληνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής Ιδρύματος «Σταύρος Σ. Νιάρχος»
- Χάρις Καλλιγά, Πρόεδρος Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
- Χαράλαμπος Πέννας, Διευθυντής 2ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ΥΠΠΟ
- Ελένη Τσοφοπούλου-Γκίνη, Διευθύντρια 1ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ΥΠΠΟ
- Αλίκη Σημαντώνη-Μπόκολα, Συντηρήτρια Αρχαιοτήτων
- Πάνος Τσακόπουλος, Δρ. Αρχιτέκτων ΕΜΠ

6 μ.μ. Κέρασμα

***

Το έργο αποκατάστασης του καθολικού της Αγίας Κυριακής έγινε με δωρεά του **ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ «ΣΤΑΥΡΟΣ Σ. ΝΙΑΡΧΟΣ»**, με την επίβλεψη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της **ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ** για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και με την οικονομική της υποστήριξη, όπως και της **ΠΑΝΑΙΓΙΝΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ** για τη Διάσωση της Παλιαχώρας.

Η **1η** και η **2η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων** του **ΥΠΠΟ** είχαν την εποπτεία του έργου.

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς εξέτασε τα θέματα της Στοάς Χιρς, της συναγωγής στη Βέροια και της οικίας Σαπόρτα στην Κυψέλη. Το πρώτο θέμα το θέσαμε υπόψη του Παραρτήματος Θεσσαλονίκης ενώ για το τελευταίο θα ενεργήσουμε προκειμένου να κηρυχθεί διατηρητέα η οικία. Σχετικά με τη συναγωγή θα θέλαμε να μας ενημερώστε τι πιστεύετε ότι θα μπορούσε να κάνει το ΣΑΚ στην παρούσα κατάσταση.
Αναμένω email σας.

Με εκτίμηση

Ειρήνη Γρατσία
Επιστ. Γραμματέας ΣΑΚ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

ΠΑΝΑΙΓΙΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
για τη Διάσωση της Παλιαχώρας

Εκδήλωση για την αποπεράτωση του καθολικού της Αγίας Κυριακής στην Παλιαχώρα της Αίγινας

Πρόγραμμα

4 μ.μ. Τέλεση Αγιασμού στο καθολικό της Αγίας Κυριακής

5 μ.μ. Χαιρετισμοί – Ομιλίες

- κ.κ. Εφραίμ, Μητροπολίτης Ύδρας, Σπετσών, Αιγίνης, Ερμιονίδος και Τροιζηνίας
- Κώστας Καρράς, Πρόεδρος ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
- Γιώργος Αγουρίδης, Πρόεδρος Ελληνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής Ιδρύματος «Σταύρος Σ. Νιάρχος»
- Χάρις Καλλιγά, Πρόεδρος Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
- Χαράλαμπος Πέννας, Διευθυντής 2ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ΥΠΠΟ
- Ελένη Τσοφοπούλου-Γκίνη, Διευθύντρια 1ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ΥΠΠΟ
- Αλίκη Σημαντώνη-Μπόκολα, Συντηρήτρια Αρχαιοτήτων
- Πάνος Τσακόπουλος, Δρ. Αρχιτέκτων ΕΜΠ

6 μ.μ. Κέρασμα

***

Το έργο αποκατάστασης του καθολικού της Αγίας Κυριακής έγινε με δωρεά του **ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ «ΣΤΑΥΡΟΣ Σ. ΝΙΑΡΧΟΣ»**, με την επίβλεψη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της **ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ** για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και με την οικονομική της υποστήριξη, όπως και της **ΠΑΝΑΙΓΙΝΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ** για τη Διάσωση της Παλιαχώρας.

Η **1η** και η **2η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων** του **ΥΠΠΟ** είχαν την εποπτεία του έργου.

13/12/05: Μίλησα με την κα

Ζαρκάδα, αρχ/να

4ης ΕΝΜ.

Προβληματική μελέτη

μη συνεργασία εταιρικών +

αρχ/νη

Λάθη από όλες τις πλευρά

Subject: Γειά σας Κώστα και Λυδία
From: "Elias Messinas Architect" <ama@yvelia.com>
Date: Sun, 23 Oct 2005 09:01:35 -0700
To: <colycarr@otenet.gr>
CC: <elet@ellinietairia.gr>

Αγαπητοί μου Κώστα και Λυδία,

Ήταν αναπάντεχο και πολύ ευχάριστο να γνωριστούμε (τελικά) στην όμορφη και συμβολικά φορτισμένη Παλαιοχώρα...

Σχετικά με τα όσα μιλήσαμε, Κώστα, σου στέλνω τα σχετικά στοιχεία. Πρόκειται για τα εξής (συνολικά 12 συνημμένα σε 3 ξεχωριστές επιστολές – λόγω συνολικού μεγέθους):

1. Συναγωγή Βέροιας – η δική μου επιστολή, η αυτοψία της 4ης εφορείας, δημοσιεύσεις ΒΗΜΑ, Καθημερινή και ΚΡΗΣΑΡΑ (εβραϊκή εφημερίδα που δεν ελέγχεται από τις Κοινότητες)
2. Στοά Χιρς στη Θεσσαλονίκη, οδό Τσιμισκή 24 στο κέντρο της Θεσσαλονίκης (από δημοσίευση στην ΚΡΗΣΑΡΑ)
3. Οικία Σαπόρτα, χαρακτηριστικό δείγμα μοντερνισμού του μεσοπολέμου στο κέντρο της Αθήνας (υλικό που έχει μαζέψει ο καθ. ΕΜΠ Γιώργος Σαρηγιάννης – ο καθηγητής του διδακτορικού μου)

Είμαι στη διάθεσή σου για οτιδήποτε σχετικά με τα παραπάνω.

Επίσης, ξέχασα να σου πω ότι καθώς διαθέτω πτυχίο μελετητή (ΥΠΕΧΩΔΕ) κατηγορίας Γ' στις κατηγορίες 6 και 7 (αρχιτεκτονικές μελέτες, αναστηλώσεις, διαμορφώσεις εξωτερικών χώρων, κλπ.) αν μπορώ να βοηθήσω σε κάποιο έργο ή μελέτη της Εταιρείας (ειδικά στην Αίγινα!) είμαι στη διάθεσή σας.

Λυδία, θα τηλεφωνήσω να έρθω να τα πούμε στην Αθήνα, μόλις έχω το πρώτο προσχέδιο του προγράμματος της 2ης εβδομάδας οικολογίας στην Αίγινα – για να το δούμε και μαζί. Το πιό πιθανόν σε 10 περίπου μέρες.

Καλή βδομάδα και καλή δύναμη,

Με πολλούς φιλικούς χαιρετισμούς – Σσαλώμ!
Ηλίας

Elias Messinas, *Int'lAssocAIA* A R C H I T E C T

22970.23702 22970.24527 6944.664242
box 100 aegina 18010 greece ama@yvelia.com

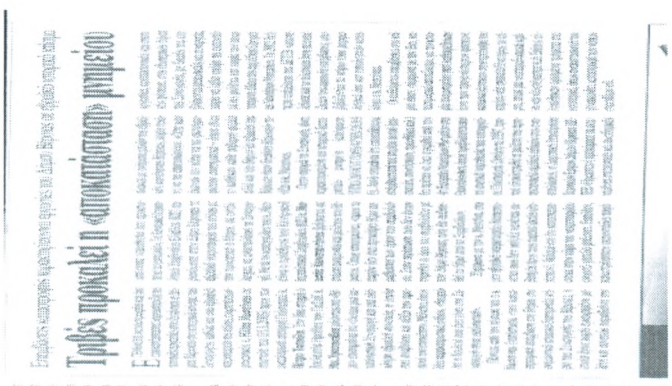

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Δ/νση : Ηροδότου 17
Ταχ. Θυρίδα : 17506
Ταχ. Κώδικας : 540 09 Θεσσαλονίκη
Αρμόδιος : Χ. Ζαρκάδα
Τηλέφωνο : 2310 214.497, 2310 213.800
Φαξ : 2310 215.298

Αριθ. Πρωτ 1811

Θεσσαλονίκη, 30 Ιουνίου 2005

ΠΡΟΣ : 1. Υπουργείο Πολιτισμού
Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού
Μπουμπουλίνας 20
Αθήνα 10682
2. Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο
Βουλής 36
Αθήνα 10557
3. Δήμο Βέροιας
Γραφείο Δημάρχου
Μητροπόλεως και Αγ. Δημητρίου
Βέροια 59100
4. Δημοτική κατασκευαστική Εταιρία
«ΗΦΑΙΣΤΟΣ».
5. κ. Ηλία Μεσσίνα
αρχιτέκτονα
Κ. Κανάρη-Πλακάκια
Ταχ. Θυρίδα 100 Αίγινα

ΘΕΜΑ : Εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης της συναγωγής της εβραϊκής συνοικίας της Βέροιας.

ΣΧΕΤ. α) Το αρ. 64/ 4.5.1999 έγγραφό μας.
β) Η με αρ. 1811/24.6.2005 καταγγελία του κ. Ηλία Μεσσίνα

Σε συνέχεια του παραπάνω (β) σχετικού, αρμόδιος αρχιτέκτων της Εφορείας πραγματοποίησε αυτοψία στο κτίριο του θέματος. Σας στέλνουμε το αντίστοιχο ενημερωτικό σημείωμα που αναφέρεται στην συντήρηση και αποκατάσταση της διατηρητέας συναγωγής της εβραϊκής συνοικίας της Βέροιας και ειδικότερα στις επεμβάσεις στον εσωτερικό χώρο.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Ευαγγελία Κομπούρη
Αρχιτέκτων

Ε. Δ.
1) Φ. Ε.
2) Χ. Ζαρκάδα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : Συντήρηση και αποκατάσταση της διατηρητέας συναγωγής της εβραϊκής συνοικίας της Βέροιας.

Η συναγωγή της Βέροιας χαρακτηρίστηκε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με την αρ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1467/22578/24.4.96 απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού (ΦΕΚ 375/Β/1996), *«διότι πρόκειται για αντιπροσωπευτικό δείγμα της τυπολογίας με τα χαρακτηριστικά των συναγωγών της Ανατολικής Ευρώπης του 18ου -19ου αιώνα, καθώς και μαρτυρία της παρουσίας της Εβραϊκής Κοινότητας στην πόλη της Βέροιας»*.

Σύμφωνα με στοιχεία που διαθέτουμε στο αρχείο μας, η Δημοτική Επιχείρηση Τεχνικών Έργων της Βέροιας (ΔΕΤΕΒ) «Ήφαιστος», απεκατέστησε το 1997 το φέροντα οργανισμό του κτιρίου της συναγωγής στο μεγαλύτερο ποσοστό (λιθοδομές, ξυλόπηκτοι περιμετρικοί τοίχοι, στέγη, ανακατασκευή πρόπυλου), με παράλληλη ανακατασκευή του πρόπυλου, χωρίς την ενημέρωση της Εφορείας και ενώ ήταν σε εξέλιξη η μελέτη αποκατάστασης του κτίσματος, την οποία η παραπάνω εταιρεία είχε αναθέσει στο γραφείο αρχιτεκτονικών μελετών Π. Κουφοπούλου και Μ. Μυριανθέως.

Με το αρ. πρωτ. ΕΝΜΚΜ 1877/10.10.97 έγγραφό μας προς το Δήμο Βέροιας επισημάνθηκε το αυθαίρετο των επεμβάσεων αυτών και ζητήθηκε η αποστολή της μελέτης αποκατάστασης του κτιρίου της συναγωγής, προκειμένου να ελεγχθεί. Στη συνέχεια, η μελέτη κατατέθηκε από το Δήμο Βέροιας στην Υπηρεσία μας για έγκριση (σχετ. έγγραφα 2345/3.12.1998 και 64/15.1.1999). Αφού έγινε αυτοψία στο κτίσμα και ενημερωθήκαμε για τις παραπάνω επεμβάσεις, εξετάστηκε η μελέτη και διατυπώθηκαν παρατηρήσεις προς τους μελετητές, κυρίως ως προς τη στατική μελέτη, καθώς οι προτεινόμενες επεμβάσεις για την αποκατάσταση του φέροντα οργανισμού θεωρήθηκαν από την Υπηρεσία μας μη αποδεκτές, καθώς είναι ασυμβίβαστες προς την κατασκευαστική δομή του μνημείου και παράλληλα μη αναστρέψιμες. Επίσης, ως προς την αρχιτεκτονική μελέτη, επισημάνθηκε η παράληψη σηματοδότησης του όγκου και των στοιχείων του γυναικωνίτη που καταστράφηκε στο παρελθόν (περίγραμμα κάτοψης, ίχνος στο βόρειο σόκορο της συναγωγής, εσωτερικά παράθυρα, πόρτα επικοινωνίας) (βλ. το αρ. 64/4.5.1999 έγγραφό μας). Ωστόσο, οι ζητούμενες τροποποιήσεις της μελέτης δεν έγιναν ποτέ και ο Δήμος δεν επανήλθε με την αναμόρφωση, επικαιροποίηση της μελέτης ή εμμονή στην αρχική μελέτη, για έγκριση.

Ύστερα από την αρ. πρωτ. ΕΝΜΚΜ 1811/24.6.05 καταγγελία του αρχιτέκτονα κ. Η. Μεσσίνα, ο οποίος ήταν συντονιστής της μελετητικής ομάδας, έγινε αυτοψία στο κτίριο της συναγωγής της Βέροιας από την υπογράφουσα, στις 27.6.2005, με την παρουσία του αντιδημάρχου Τεχνικού-Πολεοδομίας Βέροιας κ. Ι. Καλαιτζίδη, του προϊσταμένου Τεχνικού-Πολεοδομίας Βέροιας κ. Γ. Κωστούλα, της προέδρου της ΔΕΤΕΒ «Ήφαιστος» κ. Μ. Τσιαμήτρου και της πολιτικού μηχανικού της ΔΕΤΕΒ «Ήφαιστος» κ. Ευδ. Ανδρεάδου. Κατά την αυτοψία στο εσωτερικό της συναγωγής διαπιστώθηκαν τα εξής :

Έγινε συντήρηση των επιχρισμάτων των περιμετρικών τοίχων και παράλληλα χρωματισμός τους με λουλακί χρώμα, καταστρέφοντας την απομίμηση

ορθομαρμάρωσης η οποία διαμόρφωνε το σύνολο της επιφάνειάς τους. Συγχρόνως, έγινε χρωματισμός με ποικιλία χρωμάτων και ανακατασκευή του ζωγραφικού διάκοσμου των δυο περίτεχνων ταβανιών του χώρου, καθώς και των δυο ταμπλαδωτών παραθυρόφυλλων που κλείνουν την «κιβωτό» της συναγωγής (της εσοχής όπου φυλάσσονταν τα ιερά βιβλία της Εβραϊκής Κοινότητας), ενώ με ποικιλία χρωμάτων αντιμετωπίσθηκαν και τα ξύλινα πλαίσια των παραθύρων. Παράλληλα αποκαλύφθηκε ο ζωγραφικός διάκοσμος του «στέγαστρου» της «κιβωτού». Ακόμη, προστέθηκε διάκοσμος με δυο αυτοκόλλητα «κάδρα» στους τοίχους, καθώς και αυτοκόλλητες ταινίες με τα ονόματα ιερών πόλεων του Ισραήλ στο περίγραμμα των περίτεχνων ταβανιών του εσωτερικού χώρου. Στις εργασίες αυτές προστίθεται η ανακατασκευή του ξύλινου εσωτερικού εξώστη του γυναικωνίτη, η απομάκρυνση των αρχικών ξύλινων στασιδιών της συναγωγής και η κατασκευή απλού καθιστικού πάγκου στη βόρεια πλευρά, ενώ καταστράφηκαν τα ίχνη δυο παραθύρων του εξωτερικού γυναικωνίτη που βρισκόταν στη βόρεια πλευρά της συναγωγής.

Οι επεμβάσεις αυτές, όπως προαναφέραμε, έγιναν χωρίς την έγκριση της Υπηρεσίας μας. Σύμφωνα, με ενημέρωση που είχαμε από την ΔΕΤΕΒ «Ήφαιστος», «*οι εργασίες των χρωματισμών εκτελέστηκαν με εργατοτεχνικό προσωπικό της εταιρίας και επιστημονική καθοδήγηση από συνεργάτες του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου, ενώ η αντιμετώπιση του ζωγραφικού διάκοσμου των οροφών, των παραθυρόφυλλων και του στεγάστρου της «κιβωτού», έγιναν από συντηρητές που διέθεσε επίσης το ΚΙΣ. Όλες οι επεμβάσεις αυτές, έγιναν-κατά τον «Ήφαιστο»-ύστερα από έρευνα των στρωμάτων χρώματος που είχε δεχθεί το εσωτερικό της συναγωγής και αποφασίστηκε η αποκατάσταση της αρχικής μορφής ως προς τον χρωματισμό των τοίχων και τον ζωγραφικό διάκοσμο των ξύλινων στοιχείων και της θολωτής οροφής*». Ωστόσο, δεν υπάρχει σχετική τεκμηρίωση ως προς τη έρευνα που υλοποιήθηκε. Εξαίρεση αποτελεί ο ζωγραφικός διάκοσμος του στεγάστρου της «Κιβωτού», όπου αποκαλύφθηκε η αρχική μορφή μετά την αφαίρεση του τελευταίου στρώματος χρώματος, στην απόχρωση του «γκρί». Παράλληλα, η διατήρηση της αρχικής χρωματικής οργάνωσης στα εσωτερικά παραθυρόφυλλα της «Κιβωτού», πιθανόν να δικαιολογεί και την χρωματική αντιμετώπιση των εξωτερικών παραθυρόφυλλων. Όσον αφορά τα χρώματα και το διάκοσμο των οροφών, δεν διατηρεί ένα μικρό αυθεντικό τμήμα -μη συντηρημένο-το οποίο να τεκμηριώνει την όλη αντιμετώπιση, καθώς αποτελεί ανακατασκευή μιας αρχικής-κατά την άποψη των συντηρητών-μορφής.

Ύστερα, από τα παραπάνω, είναι σαφές ότι οι εργασίες που εκτελέστηκαν στο εσωτερικό της συναγωγής της Βέροιας, όπως και οι προγενέστερες, είναι αυθαίρετες, καθώς δεν εγκρίθηκαν από τη Εφορεία μας, επαναλαμβάνοντας για μια ακόμη φορά τη θέση της ΔΕΤΕΒ «Ήφαιστος» για την υλοποίηση εργασιών στο συγκεκριμένο κτίριο χωρίς τον έλεγχο του ΥΠΠΟ, με τρόπο εμπειρικό χωρίς την ύπαρξη μελέτης.

Όσον αφορά την ορθότητα των επεμβάσεων στο εσωτερικό της συναγωγής, θα μπορούσε να ελεγχθεί από την Υπηρεσία μας, αφού προηγουμένως κατατεθεί από το ΚΙΣ, το οποίο είχε την επιστημονική τους ευθύνη, η σχετική τεκμηρίωση.

Θεσσαλονίκη, 30 Ιουνίου 2005

Η συντάξασα

Χ. Ζαρκάδα

Δρ αρχιτέκτων μηχανικός

AMA
Ηλίας Β. Μεσσίνας, ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Elias V. Messinas, *Int'lAssocAIA* ARCHITECT

Φωτογραφίες του εβραϊκού νεκροταφείου Βέροιας πριν και μετά τις επεμβάσεις του Δήμου Βέροιας.

Αριστερά: Το εβραϊκό νεκροταφείο στη Βέροια πριν την καταστροφή του.

Δεξιά: Μία από τις ελάχιστες ταφόπλακες που σώθηκαν – χρονολογείται από το 1870.

Το ανοιχτό γήπεδο μπάσκετ που κατασκεύασε πρόσφατα ο Δήμος Βέροιας πάνω στο εβραϊκό νεκροταφείο.

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects

Φωτογραφίες της συναγωγής Βέροιας πριν και μετά τις επεμβάσεις του Δήμου Βέροιας εντός και εκτός του κτιρίου.

Το εσωτερικό της συναγωγής Βέροιας πριν(αριστερά) και μετά (δεξιά) τις πρόσφατες επεμβάσεις του Δήμου.

Το κτήριο της συναγωγής πριν(αριστερά) και μετά (δεξιά) τις πρόσφατες επεμβάσεις του Δήμου – διακρίνονται το νέο στέγαστρο και η νεοπαραδοσιακή κρήνη.

K. Kanari Rd. Plakakia Box 100 Aegina 18010 GREECE
Tel: (694) 466.4242 & (22970) 23.702 Fax: (22970) 24-527
ama@yvelia.com www.yvelia.com / amarchitects